

**AS BAO ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma sabiedriskā apspriešana paredzētajai darbībai
“Atkritumu gazifikācijas iekārtas ekspluatācija “Gardenes bīstamo atkritumu novietnē”**

Klātienes un videokonference Zoom platformā

Rīgā, 2025. gada 27. novembrī, plkst. 17:00

Norises vieta: Gardenes pamatskola.

Sanāksmes vadītāja: SIA “Geo Consultants” nodaļas vadītājs Māris Bremšs

Paredzētās darbības ierosinātāja pārstāvis: AS BAO valdes priekšsēdētājs Māris Kalniņš

Sanāksmes dalībnieki:

Māris Bremšs, SIA “Geo Consultants”, nodaļas vadītājs;
Māris Kalniņš, AS BAO valdes priekšsēdētājs;
Guntis Pužulis, AS BAO, ķīmiķis;
Ivars Pinkulis, ETGAS AS, iekārtas ražotāja pārstāvis;
Agita Jansone, Gardenes iedzīvotāja, Gardenes pamatskola;
Ilze Daukante-Sterģe, SIA “Zemgales reģionālā televīzija”;
Ināra Ivanova, Gardenes iedzīvotāja;
Dainis Jurgēnieks, Gardenes iedzīvotājs;
Ļubova Galviņa, Gardenes iedzīvotāja;
Sandis Freimanis, Gardenes iedzīvotājs;
Kristīne Šilkina, Gardenes iedzīvotāja;
Oļegs Šilkins, Gardenes iedzīvotājs;
Līga Miķelsone, Gardenes iedzīvotāja;
Anita Jaunzeme, Gardenes iedzīvotāja;
Liene Lavrinoviča, Gardenes iedzīvotāja.
Tiešsaistē piedalās:
Ivars Spole;
Aļona Isajeva;
Ilze Mieriņa;
Didzis.

Protokola sagatavotāja: Māris Bremšs

Darba kārtība: Paredzētās darbības “Atkritumu gazifikācijas iekārtas ekspluatācija “Gardenes bīstamo atkritumu novietnē”” ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk - IVN) ziņojuma sabiedriskā apspriešana.

Sanāksmes vadītājs M. Bremšs: atklāj sanāksmi plkst. 17.00, nosauc sanāksmes tēmu un iepazīstina ar plānoto darba kārtību.

M. Bremšs prezentācijā iepazīstina ar IVN procedūru, projekta attīstības esošo stadiju IVN kontekstā. Informē par tālākajām veicamajām darbībā IVN procesā. Tiek sniegta informācija par iespējām sabiedrībai iepazīties ar paredzētās darbības IVN ziņojumu interneta resursos un priekšlikumu iesniegšanas kārtību un termiņu, kas ir noteikts līdz 2025. gada 30. decembrim.

M. Bremšs informē klātesošos par paredzētās darbības realizācijas vietu, tās atrašanos attiecībā pret tuvākajām apdzīvotām vietām, tajā skaitā Gardenes ciemu.

Tiek sniegta galvenā informācija par paredzēto darbību, tajā skaitā par gazifikācijas iekārtā pārstrādājamo atkritumu klasifikāciju saskaņā ar Ministru kabineta 19.04.2011 noteikumu Nr. 302 “Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus”, kā arī nosauc piemērus ar atkritumu veidiem, kurus plānots utilizēt gazifikācijas iekārtā, t.i., dezinficēti medicīnas atkritumi, nepārstrādājami plastmasas atkritumi, piesārņota koksne, u.t.t.

Tiek sniegta informācija par gazifikācijas iekārtas piegādātāja iepriekš realizēto projektu Lielbritānijā un pieredzi attiecībā uz sabiedrības reakciju uz šādas iekārtas darbību apdzīvotu vietu tuvumā. Lielbritānijas projekta gadījumā iekārta atradās 300 m attālumā no dzīvojamajām ēkām un 10 gadu iekārtas darbības laikā nav saņemtas iedzīvotāju sūdzības par troksni vai gaisa kvalitāti. Tiek sniegta informācija par šīs iekārtas radīto tehnoloģisko ūdeņu apsaimniekošanu, kā arī gazifikācijas procesā radušos vitrificēto izdedžu izmantošanas iespējām.

M. Bremšs prezentē gazifikācijas iekārtas tehnoloģisko blokshēmu un izskaidro iekārtas darbības principu, saražotās deggāzes attīrīšanas tehnoloģiju, kā arī elektroenerģijas ražošanas principu.

Sapulces dalībniekiem tiek prezentēts iekārtas 3-D vizualizācijas modelis, kā arī tās tehniskie raksturlielumi.

Klātesošajiem tiek sniegta informācija par IVN izpētes rezultātā konstatētajiem un kvantificētajiem paredzētās darbības ietekmes uz vidi aspektiem:

- Loģistikas raksturojums un paredzētās darbības ietekme uz transporta intensitātes palielināšanos plānotajos loģistikas maršrutos;
- Trokšņu emisijām, kas paredzamas plānotās darbības realizācijas rezultātā, un to kvantitatīvo novērtējumu, kā arī paredzamos skaņu līmeņos paredzētās darbības vietai tuvākajās apdzīvotajās vietās, t.i., Gardenes ciemā un "Ausātu" mājās;
- Par paredzētas darbības realizācijas rezultātā radušos tehnoloģisko ūdeņu rašanās avotiem un šo ūdeņu apsaimniekošanas iespējām;
- Par gazifikācijas procesā radušās deggāzes ķīmisko sastāvu un tās utilizācijas iekšdedzes dzinējos rezultātā radītiem savienojumiem;
- Paredzētās darbības aprēķināto ietekmi uz gaisa kvalitāti un piesārņojuma izplatības modelēšanas rezultātiem, tajā skaitā piesārņojuma dispersijas modelēšanas rezultātu kartogrāfisko vizualizāciju;
- IVN izpētes rezultātā konstatētajiem faktiem attiecībā par bioloģisko daudzveidību paredzētās darbības apkārtnē, kā arī ar secinājumiem par dabas aizsardzības aspektiem, kas jāņem vērā realizējot ar paredzēto darbību saistītos loģistikas risinājumus, kas var ietekmēt nelielu skaitu vērtīgu skuju koku eksemplārus.

Prezentācijas noslēgumā M. Bremšs atkārtoti informē sanāksmes dalībniekus par informācijas avotiem, kur interesenti var iepazīties ar IVN ziņojumu, kā arī termiņu un veidu kā iedzīvotāji var iesniegt savus priekšlikumus un komentārus par paredzēto darbību un citu ar paredzēto darbību saistīto informāciju.

Interesenti var sniegt informāciju sūtot to uz:

Valsts Vides dienests (e-pasts: pasts@vvd.gov.lv ; pasta adrese: Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālrunis – 67084200). Priekšlikumu iesniegšanas termiņš 2025.gada 30. decembris.

Pēc prezentācijas dalībnieki tiek aicināti pāriet uz jautājumu/diskusiju sadaļu.

Diskusiju daļa:

Jautājums no zāles: Kāds būs labums iedzīvotājiem no projekta realizācijas?

M. Bremšs: Jautājums, kāds labums būs iedzīvotājiem no paredzētās darbības realizācijas ir skatāms no vairākiem aspektiem:

- Pirmkārt no atkritumu apsaimniekošanas principu aspekta. Līdz šim, ņemot vērā to, ka valstī ir ierobežotas iespējas veikt atkritumu enerģētisko reģenerāciju, ievērojams daudzums atkritumu, kurus ir iespējams reģenerēt ražojot enerģiju, tika noglabāti poligonā. Realizējot paredzēto darbību un līdzīgus projektus samazināsies atkritumu poligonos noglabājamo atkritumu daudzums, tādējādi palielinot atkritumu poligonu ekspluatācijas laiku, kas attiecīgi samazinās poligonu būvniecībai nepieciešamos finanšu līdzekļus. Attiecīgi šādai darbībai būtu jābūt pozitīvai ietekmei uz atkritumu apsaimniekošanas tarifu, ko maksā iedzīvotāji;

- Paredzētās darbības realizācija potenciāli radīs jaunas darba vietas vietējiem iedzīvotājiem. Paredzamais darba vietu daudzums – apmēram piecas;
- Projektam attīstoties, tā realizācijas stadijā, kad stabilizēsies kurināmā piegādes Operatoram, Operators uzskata, ka tas varētu ražot siltumenerģiju, kas paliktu pāri pēc Operatora tehnoloģisko vajadzību apmierināšanas. Tādejādi vietējie uzņēmēji, ka nodarbojas ar kokapstrādi varētu, vienojoties ar Operatoru, izmantot siltumenerģiju, lai ražotu paaugstinātas pievienotas vērtības kokmateriālus, piemēram žāvētus kokmateriālus.

Jautājums no zāles: Vai ir iespējams Operatora saražoto lieko siltumu Gardenes dzīvojamā fonda apsildīšanai?

M.Bremšs: Pēc Operatora tehnoloģisko vajadzību nodrošināšanas atlikušā siltuma daudzums nebūs liels, un tā pārvadīšana pa cauruļvadiem apmēram 3 kilometru attālumā nebūs ekonomiski pamatoti.

Jautājums no zāles: 1997. gadā, kad AS BAO ierīkoja objektā, kas bija Padomju armijas tanku remonta iecirknis, bīstamo atkritumu glabātuvi, iedzīvotājiem tika solīts, ka a/s BAO kompensēs iedzīvotājiem apkures izmaksas.

1997. gadā AS BAO bija cits akcionāru sastāvs, un pašreizējai uzņēmuma vadībai nav zināmas darbības, kādas ir veiktas pagājušā gadsimta beigās.

Jautājums no zāles: Vai nav iespējas veikt eksperimentu un pieslēgt siltumapgādei dažas mājas Gardenes ciemā, lai uzlabotu iedzīvotāju stāvokli?

M.Bremšs: Nav iespējams veikt eksperimentu, jo neeksistē cauruļvads pa kuru būtu iespējams piegādāt siltumnesēju Gardenes ciemam, bet šāda cauruļvada izbūve prasīs ievērojamus līdzekļus.

Jautājums no zāles: Vai nav iespējams piesaistīt Eiropas Savienības finanšu līdzekļus siltumapgādes projekta realizācijai?

M.Bremšs: Šāda projekta realizācija, piesaistot Eiropas Savienības līdzekļus nav Operatora kompetence, bet, ja pašvaldība var nākt ar šādu iniciatīvu, šāda iespēja būtu apspriežama ar Operatoru.

Zāles reakcija: Izsaka neapmierinātību ar situāciju siltumapgādes jomā Gardenes ciemā, kur ir problēmas ar siltumapgādi, un iedzīvotājiem ar tiesību aktu normām ir aizliegts izmantot malkas apkuri savu telpu apsildei.

M. Bremšs: Šīs pagātnes problēmas nav saistītas ar paredzētās darbības realizāciju nākotnē.

Jautājums no zāles: Kādi monitoringa pasākumi ir paredzēti?

M. Bremšs: Informē par tālāko projekta attīstības gaitu no procedūras viedokļa. Pēc IVN procedūras un pirms iekārtas darbības uzsākšanas Operators vērsīsies kompetentajā institūcijā ar pieteikumu, lai saņemtu piesārņojošās darbības atļauju. Atļaujā būs fiksēta monitoringa programma, kas kā prognozēts saturēs prasības veikt nepārtrauktu monitoringu gazifikācijas iekārtas dūmenī. Paredzams, ka kā monitoring parametri tiks noteikti, izplūdes gāzu temperatūra, plūsma, sēra dioksīds, slāpekļa dioksīds, un citi parametri. Paredzams, ka monitorings notiks tiešsaistes režīmā un operatīvie dati būs pieejami kompetentajām vides aizsardzības institūcijām.

Jautājums no zāles: Vai atkritumi gazifikācijas iekārtai nāks tikai no Latvijas teritorijas, vai arī no ārzemēm?

M. Bremšs: Ņemot vērā to, ka gazifikācijas iekārtas atkritumu pārstrādes jauda ir 3 autokravas dienā, šo daudzumu varēs savākt Latvijas teritorijā.

Jautājums no zāles: Kā tiek aprēķināts gazificējamo atkritumu daudzums. Pēc aprēķiniem sanāk vairāk.

M. Kalniņš: Paredzēts, ka iekārta strādā 7000 stundas gadā. Ņemto vērā, ka plānotā iekārtas jauda ir 2050 kg/stundā, bet iekārta netiks noslogota pilnīgi, reālais daudzums ir vērtējams ar 12 000 tonnas gadā.

Jautājums no zāles: Kā var zināt, ka radītie tehnoloģiskie ūdeņi un savāktie atkritumi tiks pienācīgi apsaimniekoti, bet nevis izgāzti dabā.

M. Bremšs: Attiecībā par atkritumu pārvadājumiem valstī ir ieviesta atkritumu pārvadājumu uzskaites sistēma APUS, kurā atkritumu apsaimniekošanā iesaistītie uzņēmumi reģistrē visus atkritumu pārvadājumus. Attiecīgi šos pārvadājumus kontrolē kompetentās institūcijas.

Jautājums no zāles: Gardene atrodas vistuvāk paredzētās darbības vietai. Kāpēc mums ir jācieš?

M. Bremšs: Informē par Gardenes bīstamo atkritumu novietnes attīstības vēsturi un to, ka šajā objektā pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados tika savākti vairāki tūkstoši tonnu bezsaimnieku pesticīdu un tur uzglabāti līdz to iznīcināšanai. Tajā laikā vides aizsardzības problēmas netika konstatētas. Plānojamie atkritumi salīdzinājumā ar pesticīdiem ir daudz mazāk bīstami. Tādejādi riski ir zemāki.

Jautājums no zāles: Kā var būt pārliecināts, ka paredzētās darbības realizācija tiks pienācīgi kontrolēta?

M. Bremšs: Informē par Valsts vides dienesta darbībām atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu kontrolē un uzņēmumu darbībām savas darbības sakārtošanai, lai tā atbilstu tiesību aktu normām.

Jautājums no zāles (ne par lietas būtību): Gardenē nav kārtības. Mežā ir sakrituši koki, bet izstrādā tikai labos kokus, ko var izmantot, bojātos neaizvāc.

M. Bremšs: Paldies par komentāru.

Jautājums no zāles: Kā paredzēts izmantot vitrificētos izdedžus, ko iegūst gazifikācijas procesā.

M. Bremšs: Likumdošanā ir noteikti kritēriji, kā dažādi materiāli var iegūt atkritumu beigu statusu, lai tos var lietderīgi izmantot, taču ne visiem materiāliem šī prasība ir noteiktas tiesību aktos. Iespējams apgalvot, ka, ja izdedži saturēs attiecīgajos daudzumos smagos metālus, tie tiks noglabāti bīstamo atkritumu poligonā. Ja smago metālu saturs būs zemāks, ir iespējams domāt par šo materiālu izmantošanu, piemēram, ceļu būvē.

M. Kalniņš: Attiecībā par bažām par tehnoloģisko ūdeņu nelegālu novadīšanu vidē varu apgalvot, ka neviens uzņēmums neinvestē vairākus miljonus eiro iekārtās, lai riskētu, ka nelikumīgu darbību rezultātā tā darbība varētu tikt apturēta no kontrolējošo institūciju puses.

Vairāk jautājumu nav. Sanāksme tiek slēgta, atgādinot par iespējām uzdot jautājumus rakstiski.

Sanāksmes vadītājs M. Bremšs slēdz sanāksmi plkst. 18:35.